

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania K.M.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym
z udziałem zainteresowanego D. Sp. z o.o. w R.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 7 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od K.M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca K.M. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 czerwca 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst Dz.U. z 2017 r., poz. 963 ze zm.), przez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że brak jest podstaw prawnych do podlegania przez skarżącego ubezpieczeniu społecznemu; art. 22 k.p., przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wnioskodawca nie podlegał pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu z tego powodu, że był jedynym lub niemal jedynym współnikiem D.

Sp. z o.o.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując, że „skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna”.

W uzasadnieniu podniósł, że: „zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w (...), sygn. akt III Aua (...), z dnia 22 czerwca 2016 roku, w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego tj. art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 22 ustawy Kodeks Pracy. Ponadto za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawiają pojawiające się w orzecznictwo wątpliwości dotyczące interpretacji sytuacji w ramach której gdy sposób zawarcia umowy o pracę jest formalnie niezgodny z obowiązującymi przepisami, to czy sam fakt ten z góry dyskwalifikuje stronę stosunku pracy - pracownika jako podmiotu podlegającego obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym zgodnie z art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wynika to z pojęcia podporządkowania autonomicznego. Nie można zapominać o tym, że zgodnie z wyrokiem II UK 20/11 Sąd Najwyższy wskazuje, iż w modelu „autonomicznego” podporządkowania pracowniczego osoby zarządzającej zakładem pracy, podległość wobec pracodawcy (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością) wyraża się w respektowaniu uchwał wspólników i wypełnianiu obowiązków płynących z Kodeksu spółek handlowych. W niniejszym stanie faktycznym skarżący wykonując swoje czynności w ramach pracy dla spółki, wykonywał to właśnie w modelu autonomicznego podporządkowania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających

zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., na którą powołuje się skarżący, należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczności, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w

czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Takiego wyводу jednak brak. Poza tym kluczowe znaczenie dla stwierdzenia oczywistej zasadności skargi miałyby oczywiste naruszenie art. 22 § 1 k.p. – przepisu określającego cechy umowy o pracę (skarżący powołał się ogólnie na art. 22 k.p. – bez wskazania jednostki redakcyjnej, a każda z nich tworzy osobną normę prawną). Ocena prawna na tle tego przepisu implikuje zastosowanie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i objęcie danej osoby pracowniczym tytułem ubezpieczenia. Natomiast przy twierdzeniu, że istnieje podstawa do uznania, że umowa o pracę została zawarta przez fakty konkludentne – wobec nieważności pisemnej umowy o pracę (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2013 r., I PK 94/13, LEX nr 1448692 oraz powołane tam wcześniejsze orzeczenia Sądu Najwyższego), konieczne byłoby powołanie się w podstawach kasacyjnych na naruszenie art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p. i wykazanie jego oczywistego naruszenia, czego skarżący nie uczynił.

Zatem skarżący nie wykazał kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa zawartych w podstawach kasacyjnych. Co więcej, powołana argumentacja, że w orzecznictwie występują „wątpliwości dotyczące interpretacji sytuacji w ramach której gdy sposób zawarcia umowy o pracę jest formalnie niezgodny z obowiązującymi przepisami, to czy sam fakt ten z góry dyskwalifikuje stronę stosunku pracy - pracownika jako podmiotu podlegającego obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym”, zaprzecza tezie o oczywistym naruszeniu prawa, które dotyczyć może przepisów niepodlegających rozbieżnej wykładni.

Dodać też trzeba, że skarżący opiera swoje stanowisko co do istnienia pomiędzy nim a Spółką stosunku pracy wyłącznie na modelu „autonomicznego podporządkowania”. Tymczasem model ten z pewnością nie dotyczy sytuacji, w której „autonomicznie podporządkowany” miałby być podporządkowany w istocie własnym decyzjom formalnie podjętym jako uchwały wspólników w sytuacji, gdy –

tak jak skarżący – posiada w spółce 2.549 z 2.550 udziałów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2008 r., I UK 162/08, LEX nr 491093; z dnia 7 kwietnia 2010 r., II UK 177/09, LEX nr 599767; z dnia 3 sierpnia 2011 r., I UK 8/11, LEX nr 1043990).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku § 2 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm. – w brzmieniu obowiązującym do 26 października 2016 r.).